

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΘΕΑΤΡΟΥ
ΚΑΙ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΘΕΑΤΡΟΥ
ΚΑΙ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

**© ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ**

ΕΚΔΟΣΗ 2010

ISBN ΣΕΙΡΑΣ: 978-9963-0-9115-7

ISBN: 978-9963-0-9127-0

ISBN: 978-9963-0-9128-7

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ
«Θεατρική Αγωγή»

**ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΝΕΟΥ
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Συγγραφική Ομάδα:

Δρ Χάρις Πολυκάρπου, PhD in Arts Education-Drama and Theatre,

MA in Drama in Education and Cultural studies

Δρ Μαρία Παπακώστα, PhD in Drama in Education

MA in Drama in Education

Δήμητρα Νικολαίδου, MA Arts in Education –Drama,

Ανώτερο Δίπλωμα Ηθοποιίας,

Γεωργία Χατζηγιάννου, MA in Drama in Education and Cultural Studies

Θέκλα Καρίττεβλη, MA in Theatre Education and Theatre Making and Culture

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Τέχνες θεμελιώνουν το βασικό δικαίωμα των παιδιών και των νέων για ένα ανθρώπινο και δημοκρατικό σχολείο γιατί εξ ορισμού αποτελούν **εναλλακτικές μορφές επικοινωνίας και έκφρασης**. **Προάγουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητα**, διατυπώνουν με ένα άλλο τρόπο τη γνώση και την εφαρμογή της, καλλιεργούν την **κριτική σκέψη και ανάλυση**, υπογραμμίζουν τη **σημασία του διαφορετικού** σε μια κοινωνία των ίσων ευκαιριών και της ενεργούς συμμετοχής του πολίτη. Οι Τέχνες **προσκαλούν και προκαλούν την αλλαγή** μέσα από την ενεργοποίηση της φαντασίας αναβαθμίζοντάς την –τη φαντασία- σε σημαντικό κομμάτι της πνευματικής δραστηριότητας του ανθρώπου.

Το θέατρο είναι μια εθελοντική δραστηριότητα κατά την οποία όσοι συμμετέχουν μεταμορφώνουν τους εαυτούς τους, το χώρο και το χρόνο για να φανταστούν και να αλληλεπιδράσουν ως «άλλοι» σε «άλλο» χώρο και «άλλο» χρόνο. Οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν συμβάσεις- δηλαδή τεχνικές μέσω των οποίων ο χρόνος, ο χώρος και η φυσική παρουσία μπορούν να αλληλεπιδράσουν και να διαμορφωθούν για να δημιουργήσουν διάφορα νοήματα ή σημάνσεις στο θέατρο- για να πλαισιώσουν αισθητικά και κοινωνικά το θεατρικό συμβάν ώστε οι ηθοποιοί να επικοινωνούν τα διάφορα νοήματα τόσο στους θεατές όσο και στους υπόλοιπους συμμετέχοντες, που στη συνέχεια ανταποκρίνονται στην σκηνική δράση. Το θέατρο αποτελεί παραστατική τέχνη και γι αυτό θα πρέπει να προσεγγίζεται ως ένα ζωντανό παραστατικό γεγονός όπου οι συμμετέχοντες γνωρίζουν θέατρο κάνοντας θέατρο.

Το Θέατρο δημιουργεί τις προϋποθέσεις για το χτίσιμο μιας κοινωνίας των πολιτών που **συμμετέχουν δημόσια** για να φτιάξουν μια κοινή πραγματικότητα. Οι μαθητές καλλιεργούν και αναπτύσσουν τις ικανότητες, δεξιότητες, στάσεις και συμπεριφορές του **ενεργού πολίτη** που διεκδικεί και προβάλλει τη δικιά του φωνή στα δημόσια δρώμενα. Ως προέκταση του **αισθητικού ηθοποιού**, οι μαθητές-συμμετέχοντες καλλιεργούν και αναπτύσσουν την ικανότητα του **κοινωνικού ηθοποιού**, αυτού που διαχωρίζει τους ιδιωτικούς από τους δημόσιους ρόλους και ανταποκρίνεται ανάλογα στην κάθε περίπτωση επικοινωνίας. Μέσα από μια ποικιλία μέσων και τεχνικών που υιοθετεί, η θεατρική πράξη προσφέρει το δικαίωμα στους συμμετέχοντες να **διαπραγματεύονται τις διάφορες μορφές επικοινωνίας** και τα νοήματα που εμπεριέχονται σε αυτές, καθιστώντας τους με αυτό τον τρόπο **υπεύθυνους για τις αποφάσεις** που λαμβάνουν είτε ως άτομα μέσα σε μια ομάδα είτε συλλογικά. Καθώς ενσαρκώνουν ρόλους, οι συμμετέχοντες βιώνουν μια πραγματικότητα ανάλογη της κοινωνικής, πολιτικής, περιβαλλοντικής, πολιτισμικής, συναισθηματικής αναπτύσσοντας έτσι την ικανότητα της **ενσυναίσθησης**, απαραίτητη για μια ανθρώπινη κοινωνία. Η παράσταση της εικονικής πραγματικότητας στους θεατές παρέχει ταυτόχρονα με τα πιο πάνω και τη δυνατότητα για **αποστασιοποίηση** και ενεργοποίηση της ανάλυσης και κριτικής σκέψης.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Το Θέατρο και το Δράμα αποτελούν σημαντικό κεφάλαιο της γενικής παιδείας των μαθητών παρέχοντας τους ευκαιρίες να μάθουν για αυτά, με αυτά και μέσα από αυτά. Με τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες του θεάτρου και του δράματος, οι μαθητές/ μαθήτριες της δημόσιας εκπαίδευσης αναπτύσσουν τα χαρακτηριστικά του ανθρώπου της δια βίου μάθησης, δηλαδή αυτού που :

- Κατέχει γνώσεις που κατανοεί σε βάθος
- Έχει σύνθετη σκέψη
- Είναι ενεργητικός ερευνητής
- Ανταποκρίνεται δημιουργικά σε διάφορα ερεθίσματα
- Είναι αποτελεσματικός στην επικοινωνία του με άλλους
- Συμμετέχει σε ένα πολυπολιτισμικό κόσμο
- Παρέχει στον εαυτό του ανατροφοδότηση και κίνητρα για μάθηση

Ειδικότερα, το Θέατρο δημιουργεί αναλογίες ζωής και **ενεργοποιεί την κριτική σκέψη** των συμμετεχόντων οι οποίοι χρησιμοποιούν τα ιδιαίτερα εργαλεία του για να **ερμηνεύσουν και να κατανοήσουν την προσωπική και συλλογική τους ταυτότητα**. Μαθαίνοντας πώς να χρησιμοποιούν τις δραματικές συμβάσεις και τεχνικές και διάφορες μορφές τεχνολογίας, οι μαθητές, που εργάζονται τόσο σε ατομικό όσο και ομαδικό επίπεδο, κατασκευάζουν εικονικές πραγματικότητες που είναι το αποτέλεσμα μιας **σύνθεσης της φαντασίας, της σκέψης και του συναισθήματος**.

Πρόταση για κατάρτιση νέου Αναλυτικού Προγράμματος στη Θεατρική Παιδεία και Αγωγή στη Δημόσια Εκπαίδευση

Καθώς δουλεύουν με τα εργαλεία του θεάτρου, οι μαθητές μαθαίνουν να **χρησιμοποιούν κατάλληλα και με αυξανόμενη άνεση και αυτοπεποίθηση τον προφορικό και γραπτό λόγο**, να επικοινωνούν αποτελεσματικότερα τα νοήματα που χτίζουν στο δράμα εκμεταλλευόμενοι ταυτόχρονα τη **γλώσσα του σώματος, την κίνηση και το χώρο**. Καθώς παραστούν, αναλύουν και ανταποκρίνονται στις διάφορες δραματικές και θεατρικές φόρμες, γνωρίζουν και κατανοούν σε βάθος την **πολιτισμική τους κληρονομιά και γλώσσα** ώστε να την εκτιμήσουν ουσιαστικά ενώ συγχρόνως αντλούν από αυτά έμπνευση για **να διερευνήσουν συμπεριφορές, στάσεις και αξίες στον σύγχρονο κόσμο**. Μέσα από τη δημιουργία και παράσταση θεάτρου, οι μαθητές **αντανακλούν και εμπλουτίζουν την πολιτισμική ζωή του σχολείου τους και της κοινότητάς τους**.

Με βάση τους τρεις πυλώνες της σύγχρονης εκπαίδευσης, έτσι όπως περιγράφονται στην πρόταση της ΕΔΑΠ, το αντικείμενο του Θεάτρου εστιάζει τους στόχους του ως ακολούθως:

Πυλώνας 1: Επαρκές και συνεκτικό σώμα γνώσεων

Οι μαθητές/τριες συμμετέχοντες/ουσες:

- απολαμβάνουν την εμπειρία του θεάτρου και τους δράματος ενεργοποιώντας όλες τις αισθήσεις τους
- αναπτύσσουν τα εκφραστικά τους μέσα ώστε να επικοινωνούν ιδέες, συναισθήματα και εμπειρίες
- εξερευνούν το σώμα και τις αισθήσεις τους
- αναπτύσσουν τη φαντασία, την παρατηρητικότητα, τη μνήμη και την κριτική σκέψη
- δημιουργούν και αναπτύσσουν ρόλους που πηγάζουν από φανταστικές ή πραγματικές καταστάσεις και θίγουν κοινωνικά, ηθικά ή άλλα ζητήματα
- κατανοούν και ερμηνεύουν το κοινωνικό και φυσικό τους περιβάλλον μέσα από τη δημιουργία δραματικών καταστάσεων τοποθετώντας τον εαυτό τους σε σχέση με τους άλλους.
- έρχονται σε επαφή βιωματικά με θεατρικούς συγγραφείς και κείμενα, γνωρίζουν και εφαρμόζουν στο δράμα τους βασικά χαρακτηριστικά της δραματουργίας τους
- έρχονται σε επαφή και εφαρμόζουν τις τεχνικές και τις διαδικασίες παράστασης θεάτρου και αναλαμβάνουν διάφορους ρόλους που συντελούν στην ολοκλήρωση της

Πρόταση για κατάρτιση νέου Αναλυτικού Προγράμματος στη Θεατρική Παιδεία και Αγωγή στη Δημόσια Εκπαίδευση

- αναπτύσσουν τις υποκριτικές τους ικανότητες -λόγο, κίνηση, συναίσθημα- για να επικοινωνούν ξεκάθαρα και με σαφήνεια τη θεατρική πράξη
- γνωρίζουν και χρησιμοποιούν τη γλώσσα του θεάτρου κατά τη δημιουργία και παράσταση του θεάτρου
- αξιολογούν τόσο ως θεατές όσο και ως συντελεστές δημιουργίας θεάτρου το αποτέλεσμα της δραματοουργίας σε σχέση με τους συγκεκριμένους στόχους που επιδιώκει να πετύχει κάθε φορά

Ενδεικτικές δραστηριότητες

- Αλληλεπιδρούν, μέσα από ρόλο, τόσο μεταξύ τους, όσο και με τη δασκάλα/εμπνηχώτρια, για τις ανάγκες μιας δραματικής κατάστασης (ο δάσκαλος σε ρόλο Προμηθέα «ανακρίνεται» από τους μαθητές σε ρόλο δημοσιογράφων για την πράξη που έκανε (Καυτή καρέκλα)
- Χρησιμοποιούν απλά αντικείμενα και υλικά για να δηλώσουν το ύφος ή την κοινωνική θέση ενός χαρακτήρα (βασιλιά, χωρικού, κλπ.)

Πυλώνας 2: Ενεργοί δημοκρατικοί πολίτες

Οι μαθητές/τριες συμμετέχοντες/ουσες:

- κατανοούν και αποδέχονται το διαφορετικό καθώς αναπτύσσουν την ικανότητα να συναισθάνονται μέσα από το δράμα που κατασκευάζουν,
- διερευνούν και αξιολογούν το διαφορετικό καθώς μαθαίνουν να αποστασιοποιούνται από το δράμα και να παρακολουθούν κριτικά τα δρώμενα
- αναπτύσσουν, μέσα από τους ρόλους που διαπραγματεύονται, δεξιότητες ζωής όπως αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, αυτοσεβασμό, επικοινωνία ώστε να εξελιχθούν σε ενεργούς πολίτες που θα μπορούν υπεύθυνα να λαμβάνουν αποφάσεις για τη ζωή τους.
- εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους σε θέματα διαφυλικών σχέσεων και δημιουργούν συνθήκες μέσα από τις οποίες μαθαίνουν να διαπραγματεύονται τη σχέση τους με το άλλο φύλο.
- αναλαμβάνουν δράση για να διαμορφώσουν μέσα από τη δραματική κατάσταση την άποψη που υιοθετούν ως άτομα ή ως ομάδα απέναντι σε ένα κοινωνικό ή πολιτισμικό θέμα που διερευνούν και επιχειρούν να την επικοινωνήσουν αποτελεσματικά σε άλλους
- αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες καθώς διαπραγματεύονται ρόλους και μέσα για να δημιουργήσουν και να παραστήσουν μια δραματική κατάσταση

Πρόταση για κατάρτιση νέου Αναλυτικού Προγράμματος στη Θεατρική Παιδεία και Αγωγή στη Δημόσια Εκπαίδευση

- κατανοούν μια αλήθεια ή θεώρηση ως μια από τις πολλαπλές όψεις και ερμηνείες της ζωής καθώς κατασκευάζουν δραματικές καταστάσεις και χαρακτήρες, διευρύνοντας έτσι τους πνευματικούς τους ορίζοντες
- αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως μέρος του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος και αποκτούν τις κατάλληλες γνώσεις, στάσεις, αξίες, ικανότητες και συμπεριφορές που τους επιτρέπουν να το διαμορφώνουν και να το προστατεύουν.
- καλλιεργούν στάσεις και αξίες που τους επιτρέπουν να αυτοπροσδιοριστούν ως μέλη μιας ευρύτερης πολυπολιτισμικής ομάδας στην οποία ανήκουν και να εκτιμούν την αξία της ανομοιομορφίας αυτής, που τους ενδυναμώνει τόσο ως άτομα όσο και ως ομάδα

Ενδεικτικές δραστηριότητες

- Επεξεργάζονται και παραστούν μια σκηνή σύγκρουσης (π.χ. στην αυλή του σχολείου) μέσα από την οπτική γωνία του κάθε εμπλεκόμενου χαρακτήρα, προτείνοντας λύσεις (παγωμένη εικόνα, αντίχτυση σκέψης, μικρή ομαδική σκηνή)
- Τα παιδιά σε ρόλο οικολόγων ακτιβιστών αναπτύσσουν απόψεις και προτείνουν λύσεις για τη μείωση των ρύπων στην κοινότητά τους. (Μανδύας του Ειδικού)

Πυλώνας 3: Κομβικά Προσόντα

Οι μαθητές/τριες συμμετέχοντες/ουσες:

- καλλιεργούν την εμπιστοσύνη και τον αυτοσεβασμό στην καθημερινή αλληλεπίδραση με τους άλλους
- αναπτύσσουν την αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση τους μέσα από ομαδική εργασία
- διαπραγματεύονται λύσεις και επιλογές με τους συνεργάτες τους καθώς εργάζονται για να πετύχουν ένα κοινό στόχο
- συνδυάζουν και συνθέτουν γνώσεις, απόψεις, συμπεριφορές καθώς παράγουν μέσα από το δράμα νέες ιδέες και εναλλακτικές εικόνες ζωής για να ερμηνεύσουν και να κατανοήσουν τον σύγχρονο κόσμο και τις ιδιαιτερότητές του τόσο ως κύπριοι πολίτες όσο και ως πολίτες της ευρύτερης ευρωπαϊκής οικογένειας
- αναλύουν μια ιδέα ή ένα θέμα καθώς διερευνούν τρόπους και τεχνικές για να την επικοινωνήσουν θεατρικά μέσα από τη δράση
- κρίνουν και προτείνουν λύσεις καθώς αλληλεπιδρούν μέσα ή έξω από το δράμα που δημιουργούν
- γίνονται κοινωνοί σε μια πραγματικότητα που πλάθουν όλοι μαζί για να κατανοήσουν την συλλογική τους ταυτότητα
- δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μια δημοκρατική κοινωνία που τη χαρακτηρίζουν οι αξίες και οι αρετές του ελληνικού πολιτισμού, καθώς

συμμετέχουν σε ένα θεατρικό φόρουμ ανταλλαγής ιδεών που ενθαρρύνει τη διαμόρφωση και επικοινωνία της προσωπικής και συλλογικής φωνής

Ενδεικτικές δραστηριότητες

- Παραστούν ένα πρόβλημα που απασχολεί τη σχολική μονάδα (π.χ. εργασίες αναβάθμισης σχολείου) και μέσα από ανταλλαγή απόψεων προτείνουν λύσεις (Θέατρο Αγοράς)
- Παρουσίαση της πρώτης μέρας στο σχολείο ενός παιδιού από άλλη χώρα που απομονώνεται αφού δεν μπορεί να επικοινωνήσει. (Διαδοχικές Σκηνές, Φλας Μπακ, Ανίχνευση Σκέψης). Ο αγώνας αυτού του παιδιού να ενταχθεί στις νέες συνθήκες μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς (Φλας Φόργουορντ).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση αναφέρεται στην εκτίμηση της προόδου που επιτυγχάνουν οι συμμετέχοντες καθώς προχωρούν από το ένα στάδιο δουλειάς στο επόμενο και από το ένα επίπεδο στο άλλο. Η πρόοδος αναφέρεται στο βαθμό που οι συμμετέχοντες εξελίσσουν τις γνώσεις και ικανότητες τους τόσο ως άτομα όσο και ως ομάδα για να δημιουργούν, να παραστούν και να ανταποκρίνονται στο θεατρικό γεγονός σύμφωνα με τους στόχους που αναλύονται στο περίγραμμα ύλης του κάθε επιπέδου. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει σταδιακά να: (α) ανταποκρίνονται σε πιο **σύνθετες** δραστηριότητες και στόχους, (β) αποκτούν τον **έλεγχο** των μέσων δημιουργίας και παράστασης θεάτρου και να διαφοροποιούν τον τρόπο που διαπραγματεύονται μια δραματική κατάσταση επιλέγοντας την κατάλληλη θεατρική φόρμα και έκφραση, (γ) εξερευνούν σε μεγαλύτερο **βάθος** μια δραματική κατάσταση, (δ) αποκτούν **αυτονομία** σε ό,τι αφορά το χειρισμό των τεχνικών και διαδικασιών του θεάτρου και (ε) είναι ικανοί να αναπτύσσουν τις δικές τους **κρίσεις** σε ό,τι αφορά τη δουλειά που κάνουν ή παρακολουθούν στο δράμα. Ταυτόχρονα με την αισθητική τους καλλιέργεια και ανάπτυξη, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να αναπτύσσουν και να εξελίσσουν τις κοινωνικές τους ικανότητες που θα τους βοηθήσουν να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στο έργο που έχει να επιτελέσει κάθε φορά η ομάδα και να συμβάλλουν στην ολοκλήρωση του. Το θέατρο αποτελεί μια κοινωνική δραστηριότητα και γι αυτό η ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των ατόμων που συμμετέχουν σε αυτήν είναι βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία και παράσταση του.

Εξαιτίας της κοινωνικής πτυχής της θεατρικής πράξης, η αξιολόγηση δεν έχει την έννοια της αντικειμενικά μετρήσιμης ικανότητας επίτευξης στόχων αλλά μιας υποκειμενικής εκτίμησης της ποιότητας της εμπειρίας που βίωσαν οι συμμετέχοντες ως ομάδα και αυτού που παρήγαγαν συλλογικά για να πετύχουν συγκεκριμένους στόχους. Παρόλα αυτά, ο κάθε συμμετέχων μπορεί να αξιολογήσει ή να αξιολογηθεί με βάση την ικανότητα του να επικοινωνήσει νοήματα και σημάνσεις μέσα από τις δραματικές συμβάσεις και να συμβάλει έτσι στο χτίσιμο του δράματος. Σε αυτή την περίπτωση, η αξιολόγηση μπορεί να εκτιμήσει και να μετρήσει το βαθμό στον οποίο οι συμμετέχοντες κατέκτησαν κατά την εκπαίδευσή τους τα μέσα της θεατρικής έκφρασης για να επικοινωνήσουν θεατρικά.

Πρόταση για κατάρτιση νέου Αναλυτικού Προγράμματος στη Θεατρική Παιδεία και Αγωγή στη Δημόσια Εκπαίδευση

**Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Άντρη Ευμήδου

Θεατρολόγος, ηθοποιός

Άντια Κατσούρη

Θεατρολόγος, ηθοποιός, MA in Theatre and film, Υποψήφια διδάκτωρ Θεατρολογίας

Ξενάκης Κυριακίδης

Θεατρολόγος, σκηνοθέτης, ηθοποιός, MA in Theatre Studies and Performance

Άντρη Χ. Κωνσταντίνου

Δρ. Θεατρολογίας, Συνεργάτιδα Πανεπιστημίου Κύπρου

Φλωρεντία Πετράκου

Θεατρολόγος, MA in Applied Drama, Exeter University

Θωμάς Χριστοδούλου

Θεατρολόγος, Licence et Maîtrise Arts du spectacle: Etudes Théâtrales,
Πανεπιστήμιο Λυών II

5 Οκτωβρίου 2009

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην ετοιμασία της πρότασής μας λήφθηκαν υπόψη τα πιο κάτω δεδομένα:

1. Το γεγονός ότι η επαφή των μαθητών με το θέατρο δεν ήταν μέχρι σήμερα συστηματική ούτε πολύπλευρη. Για πολλά χρόνια περιοριζόταν στο ανέβασμα σχολικών παραστάσεων – γεγονός που σπανίως αφορά το σύνολο των μαθητών ενός σχολείου – και τα τελευταία χρόνια επεκτάθηκε στη δυνατότητα επιλογής του ως μαθήματος ενδιαφέροντος στη Β΄ και Γ΄ Λυκείου και, σε πολύ περιορισμένο βαθμό, στο ολοήμερο Δημοτικό.
2. Η έλλειψη θεατρικής παιδείας των μαθητών που μπορεί να οφείλεται στα φτωχά θεατρικά ερεθίσματα, στην μη εξοικείωσή τους με την τέχνη του θεάτρου, στη λανθασμένη αντίληψη περί θεάτρου, όπως για παράδειγμα ο τρόπος που προβάλλεται πολλές φορές η δουλειά του ηθοποιού από τα μέσα ενημέρωσης ή σε κακής ποιότητας παιδικές παραστάσεις που ενίοτε παρακολουθούν τα μικρά παιδιά.
3. Το γεγονός ότι πρόκειται για ένα νέο θεσμό, που δεν έχει ακόμη καταστεί κατανοητός στο εύρος των δυνατοτήτων του στην εκπαίδευση και ως εκ τούτου δεν είναι πάντα αποδεκτός.

Αισθανόμαστε την ανάγκη να επισημάνουμε το εξαιρετικά περιορισμένο χρονικό περιθώριο που μας δόθηκε για την ετοιμασία της εισήγησής μας (Ιούνιος και Σεπτέμβριος 2009) καθώς και την απουσία επιστήμονα συντονιστή, παρά την προτροπή μας για αντικατάστασή του με έγκριτο επιστήμονα.

Παρά τα ασφυκτικά περιθώρια, προχωρήσαμε στην ετοιμασία προτάσεων εργασίας με στόχο τη δημιουργία ενός αναλυτικού προγράμματος που να έχει μακροπρόθεσμο όραμα, να είναι εφαρμόσιμο και να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κυπριακής πραγματικότητας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	6
1. Συνεκτικό σώμα γνώσεων	6
2. Ενεργοί Δημοκρατικοί Πολίτες	7
3. Κομβικά προσόντα για 21 ^ο αιώνα	7
ΜΕΡΟΣ Β΄	9
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΑ ΤΡΙΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	10
Επίπεδο 1. Δημοτικό: όλες οι τάξεις	10
Επίπεδο 2. Γυμνάσιο: Α, Β, Γ τάξη:	11
μάθημα κοινού κορμού, 2 διδακτικές ώρες	11
Επίπεδο 3. Λύκειο:	12
Α΄: 2 διδακτικές ώρες κοινού κορμού	12
Β΄, Γ΄: 4 διδακτικές ώρες ενισχυμένο μάθημα επιλογής για τους μαθητές που εντάχθηκαν στους κύκλους ανθρωπιστικών επιστημών και τεχνών	12
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	15
Το Θέατρο στην Εκπαίδευση σε άλλες χώρες, με έμφαση στην Αγγλία και τη Δανία	15
Το Θέατρο στην εκπαίδευση στη Γαλλία	Error! Bookmark not defined.
Το θέατρο στην εκπαίδευση στην Ελλάδα	22

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι τέχνες, όπως είναι γενικά παραδεκτό, προσφέρουν απεριόριστες δυνατότητες για πολύπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας. Αποτελούν ένα εναλλακτικό πεδίο εξερεύνησης και ανακάλυψης της προσωπικής, κοινωνικής και πολιτισμικής ταυτότητας. Ικανοποιώντας την έμφυτη ανάγκη για δημιουργία και έκφραση, καλλιεργούν παράλληλα ατομικές και κοινωνικές δεξιότητες και διαμορφώνουν το αισθητικό κριτήριο, συμβάλλοντας στην εξύψωση του επιπέδου πολιτισμού μιας κοινωνίας.

Το θέατρο είναι η πιο σύνθετη μορφή τέχνης καθώς εμπεριέχει όλες τις άλλες, αρμονικά συνεργαζόμενες σε ένα ενιαίο αποτέλεσμα. Συνδυάζει, δηλαδή, στοιχεία από τις άλλες καλές τέχνες και συνθέτει ένα αποτέλεσμα με πολλαπλάσια δυναμική. Είναι ακόμη η πλέον κοινωνική τέχνη: αφενός προϋποθέτει συνεργασία και συλλογική προσπάθεια των συντελεστών αλλά και την παρουσία του κοινού-αποδέκτη, αφετέρου –μέσα στο ασφαλές πλαίσιο της θεατρικής σύμβασης– μπορούμε να επεξεργαστούμε ιδέες και δύσκολα κοινωνικά ζητήματα. Η θεατρική πράξη αποτελεί μια φυσική βιωματική διαδικασία μάθησης, καθώς φέρνει τον άνθρωπο σε επαφή και ενίοτε αντιμέτωπο με τον εαυτό του και το κοινωνικό του περιβάλλον.

Το μάθημα του θεάτρου έχει σκοπό να βοηθήσει το μαθητή να γνωρίσει ορισμένες βασικές αρχές και πτυχές του θεάτρου: να αντιληφθεί το σύνθετο χαρακτήρα της τέχνης του θεάτρου, την αναγκαιότητα για συλλογική εργασία, να αποκτήσει ευχέρεια στη χρήση των εκφραστικών του μέσων, να αναγνωρίσει την αξία της τέχνης στη ζωή του, να αποκτήσει αισθητικό κριτήριο και πολιτιστική κουλτούρα. Μέσα από τη διαδικασία εκμάθησης και καλλιέργειας των πιο πάνω, οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες και στάσεις που χαρακτηρίζουν έναν δημοκρατικό πολίτη, αποκτούν αυτοπεποίθηση, ευχέρεια στην έκφραση και την επικοινωνία, ενσυναίσθηση, κριτική σκέψη. Μέσα από τη θεατρική πράξη, ο μαθητής ανακαλύπτει και εμπλουτίζει την προσωπική του ταυτότητα, αποκτά αυτοπεποίθηση και γίνεται ικανός για βαθύτερες και ουσιαστικές σχέσεις με τους γύρω του, καλλιεργεί και απελευθερώνει τη φαντασία και τη δημιουργικό ητά του. Μέσω το υ θεάτρου παρατηρεί, ακούει, αισθάνεται, γνωρίζει, σέβεται, συνεργάζεται, επικοινωνεί, αποδέχεται, εκφράζεται, δημιουργεί. Πρόκειται για μια ενεργητική διαδικασία που δραστηριοποιεί και συγχρονίζει τη νόηση, το σώμα, το συναίσθημα.

Το μάθημα του θεάτρου είναι πολύ σημαντικό να κατοχυρωθεί σε ΟΛΕΣ τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, όπως ακριβώς γίνεται στις πολύ αναπτυγμένες θεατρικά χώρες της Ευρώπης (Δανία, Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Αγγλία). Για παράδειγμα, στο πρόγραμμα σπουδών της Δανίας σημειώνεται το εξής: «Στη σύγχρονη κοινωνία, όπου τα σχολικά προγράμματα καλούνται να αναπροσαρμόζονται συνεχώς, θα πρέπει να κατανοήσουμε (και αυτό το έδειξε εμπειρία πέραν των 50 χρόνων) ότι τα προγράμματα Τέχνης και Πολιτισμού, και ιδιαίτερα όσα ασχολούνται με ενεργή συμμετοχή των παιδιών και των εφήβων, όπως είναι το θέατρο, πρέπει να έχουν

ιδιαίτερη βαρύτητα και μεγάλη σημασία και προτεραιότητα στο καταρτισμό προγραμμάτων εκπαίδευσης (Υπουργείο Παιδείας της Δανίας, 2007).¹

Το μάθημα πρέπει να έχει εργαστηριακό χαρακτήρα: να γίνεται σε κατάλληλες ειδικές αίθουσες χωρίς θρανία, άνετες, με τη δυνατότητα να κινούνται άνετα οι μαθητές, να μπορούν κάθονται στο πάτωμα (ξύλινο πάτωμα), με ντουλάπια για τη φύλαξη υλικών και οπτικοακουστικό εξοπλισμό. Ο αριθμός των μαθητών σε μια τάξη δεν πρέπει να ξεπερνά τους δεκαπέντε (15).

¹ Για παράδειγμα, στη Φινλανδία το 45% της σχολικής απασχόλησης αφιερώνεται σε δραστηριότητες, 85% αυτού του χρόνου στο θέατρο. Στην Κύπρο, ο αντίστοιχος χρόνος απασχόλησης είναι 5%. Στη Φινλανδία ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ φροντιστήρια και τα Μαθηματικά έχουν σαν μέγιστο χρόνο διδασκαλίας 8 περιόδους την εβδομάδα, η Χημεία 3 περιόδους και η Φυσική 4. Η Φινλανδία είναι ΠΡΩΤΗ στο κατάλογο της ΟΥΝΕΣΚΟ με τις επιδόσεις των μαθητών στις θετικές επιστήμες.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η βασική επιδίωξη είναι διττή:

1. να καλλιεργηθεί η αισθητική αντίληψη των μαθητών, ώστε να είναι σε θέση να εκτιμήσουν την αξία των τεχνών είτε ως επιλογή δημιουργικής διάθεσης του ελεύθερου χρόνου τους είτε ως συνειδητή επιλογή για δραστηριοποίηση στο συγκεκριμένο πεδίο με την ιδιότητα του δημιουργού
2. να βιώσουν –μέσα από τη συμμετοχή τους σε θεατρικές δραστηριότητες– τον εμπλουτισμό που παρέχουν οι τέχνες στη ζωή του ανθρώπου, ως προς τη διεύρυνση των οριζόντων της αντίληψης και την καλλιέργεια της κοινωνικής ευαισθησίας, της αυτογνωσίας, των κοινωνικών δεξιοτήτων και της ενσυναίσθησης.

Με βάση τους τρεις πυλώνες πάνω στους οποίους θεμελιώνεται η ολόπλευρη και ισότιμη μόρφωση όλων των μαθητών, τίθενται οι ακόλουθοι εξειδικευμένοι στόχοι του μαθήματος του θεάτρου. Λόγω της πολυδιάστατης φύσης του θεάτρου ορισμένοι στόχοι εμπίπτουν σε περισσότερους από έναν πυλώνες. Με τη χρήση τεχνικών, κειμένων και άλλου εποπτικού υλικού, αναμένουμε από τους μαθητές τα πιο κάτω:

1. Συνεκτικό σώμα γνώσεων

- Να γνωρίσουν βασικές αρχές του θεάτρου ώστε να μπορούν να εκτιμήσουν και να αναλύσουν μια θεατρική παράσταση
- Να γνωρίσουν βασικά στοιχεία από την ιστορία του θεάτρου και σημαντικούς θεατρικούς συγγραφείς και κείμενα
- Να αναπτύξουν δεσμούς μέσα στην ομάδα.
- Να ενεργοποιήσουν τις αισθήσεις τους
- Να αποκτήσουν έλεγχο του σώματος τους
- Να αναπτύξουν την δεξιότητα του ορθού προφορικού λόγου
- Να επικοινωνούν χρησιμοποιώντας τον χώρο, την κίνηση, και τον λόγο.
- Να έρθουν σε επαφή βιωματικά με θεατρικούς συγγραφείς και να προχωρήσουν σε ανάλυση κειμένου με βάση την προσωπική εμπειρία, την παρατήρηση και την κατανόηση των βασικών αρχών του θεάτρου
- Να ακολουθούν διαδικασίες που θα τους επιτρέψουν να κατανοήσουν και να προχωρήσουν στη δημιουργία (θεατρικού) χαρακτήρα
- Να είναι σε θέση να αναλύουν θεατρικά κείμενα και να μετατρέπουν τον γραπτό λόγο σε θεατρική δράση με τη χρήση τεχνικών που γνωρίζουν
- Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν άλλους λαούς και την κουλτούρα τους μέσα από την παγκόσμια δραματολογία
- Να κατανοήσουν το ιστορικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο της κάθε εποχής όπως διαφαίνεται μέσα από τα θεατρικά κείμενα

- Να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν με ποιους τρόπους η τέχνη του θεάτρου μπορεί να φωτίσει τη σύγχρονη τους πραγματικότητα και να τους προβληματίσει πάνω σε θέματα που αφορούν τους ίδιους και το περιβάλλον τους

2. Ενεργοί Δημοκρατικοί Πολίτες

- ▶ **Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων που εμπίπτουν στον δεύτερο πυλώνα είναι να δοθούν στους μαθητές ίσες ευκαιρίες έκφρασης, συνεργασίας και συμμετοχής ώστε να καλλιεργήσουν κοινωνικές δεξιότητες και στάσεις που διακρίνουν τον δημοκρατικό πολίτη**
- Να αναπτύξουν την ικανότητα συμμετοχής σε μια ομάδα ως ενεργά μέλη
- Να πειραματίζονται και να αποδέχονται διαφορετικούς ρόλους
- Να διευρύνουν τους ορίζοντές τους μέσα από την υπόδυση ρόλων και να ανταλλάσσονται τις διαφορετικές όψεις της πραγματικότητας
- Να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες- ευαισθητοποίηση και σεβασμός απέναντι στους άλλους
- Να ευαισθητοποιηθούν σε σχέση με κοινωνικά προβλήματα και να προτείνουν τρόπους δράσης
- Να ενισχύσουν την αυτοπεποίθηση τους, να εξοικειωθούν με την έκθεση στα μάτια τρίτων, αρχικά μέσα στο ασφαλές πλαίσιο της ομάδας, να αποκτήσουν το θάρρος της γνώμης τους, αποδεχόμενοι την ύπαρξη διαφορετικών απόψεων και δείχνοντας σεβασμό στη διαφορετικότητα
- Να αναπτύξουν δεξιότητες στον προφορικό λόγο και να αποκτήσουν γλωσσική επάρκεια
- Να μπορούν να επιλύουν προβλήματα σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο
- Να μπορούν να εκτιμήσουν και να αναλύσουν μια θεατρική παράσταση
- Να εκτιμήσουν την αξία των τεχνών γενικότερα και την αισθητική απόλαυση που αποκομίζει κάποιος από την επαφή του με αυτές, καλλιεργώντας την αισθητική τους αντίληψη

3. Κομβικά προσόντα για τον 21ο αιώνα

- Να αναπτύξουν δημιουργική στάση, επινοώντας πρωτότυπους και αποτελεσματικούς τρόπους μετάδοσης ιδεών, νοημάτων, συναισθημάτων μέσω της θεατρικής πράξης
- Να αναπτύξουν την ικανότητα να παίρνουν αποφάσεις, να αντιμετωπίζουν τις συνέπειες των επιλογών τους και να χειρίζονται απρόβλεπτες καταστάσεις
- Να επιδεικνύουν αποτελεσματικότητα στο να επικοινωνούν χρησιμοποιώντας τον χώρο, την κίνηση και τον λόγο
- Να προσεγγίζουν μια δεδομένη κατάσταση από διάφορες οπτικές γωνίες, δίνοντας διαφορετική ερμηνεία ανάλογα με τα ζητούμενα του κάθε θεατρικού χαρακτήρα.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες στον προφορικό λόγο/ γλωσσική επάρκεια

- Να συνεργάζονται για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου
- Να συμμετέχουν σε διάλογο και να συζητούν τις διαφορετικές απόψεις
- Να αναπτύξουν ενσυναίσθηση ώστε να αντιλαμβάνονται τις αιτίες και τα κίνητρα συμπεριφοράς ενός θεατρικού χαρακτήρα
- Να κάνουν κατάλληλες επιλογές είτε σε σχέση με τη δημιουργία ενός χαρακτήρα είτε σε σχέση με τη θεατρική δράση ώστε να μεταδίδουν αποτελεσματικά τα νοήματα που επιθυμούν
- Να επεξεργάζονται σύνθετα νοήματα και να μπορούν να τα μετατρέπουν σε θεατρική δράση
- Να ανταποκρίνονται με υπευθυνότητα στα καθήκοντα που αναλαμβάνουν και τον εκάστοτε ρόλο τους μέσα στην ομάδα
- Να σέβονται τη διαφορετικότητα
- Να εκφράζουν με άνεση τα συναισθήματά τους.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΑ ΤΡΙΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διδασκαλία του θεάτρου σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο θεωρούμε αναγκαίο να ακολουθεί σπειροειδή εξέλιξη: η μάθηση, δηλαδή, να επιτυγχάνεται με την επιστροφή σε βασικές αρχές οι οποίες επαναδιατυπώνονται στο επόμενο επίπεδο, ενώ ταυτόχρονα εμπλουτίζονται και διαφοροποιούνται οι τεχνικές και τα μέσα διδασκαλίας. Με αυτό τον τρόπο, προσφέρεται η ευκαιρία στον μαθητή να βελτιώσει τις δεξιότητές του, να αποκτήσει ευχέρεια στην έκφραση και να ανακαλύψει νέους τρόπους έκφρασης, να εμβαθύνει τη γνώση του και να αναπτύξει τη σχέση του με το θέατρο και την τέχνη γενικότερα.

Το μάθημα θα έχει κυρίως πρακτικό και εργαστηριακό χαρακτήρα. Οι γνώσεις της ιστορίας και της θεωρίας του θεάτρου είναι προτιμότερο να συνοδεύουν και να συμπληρώνουν την πράξη και να προσφέρονται μέσα από πρακτικές εφαρμογές, ερεθίσματα και εργαστήρια.

Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι η γνώση και αντίληψη για το θέατρο και την τέχνη γενικότερα εξαρτάται από το επίπεδο συναισθηματικής ωριμότητας ενός ατόμου. Από την άλλη, η συστηματική καλλιέργεια δεξιοτήτων του μαθητή στο συγκεκριμένο πεδίο καθώς και η επαφή με το θέατρο, είτε μέσω της προσωπικής δημιουργίας είτε με τη μέθεξή του ως θεατή, συμβάλλει στην ωρίμανσή του.

Το πρόγραμμα σπουδών θεωρούμε ότι θα πρέπει να είναι ευέλικτο, προσφέροντας ποικιλία επιλογών στον εμπνευστή, ώστε να μπορεί να το προσαρμόζει στη δυναμική της εκάστοτε ομάδας, στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Επίπεδο 1. Δημοτικό: όλες οι τάξεις

Την ετοιμασία αναλυτικής πρόταση για το Δημοτικό έχουν αναλάβει οι δάσκαλοι. Οι δικές μας συνοπτικές προτάσεις είναι οι εξής:

1. Ο κάθε δάσκαλος να επιμορφωθεί, ώστε να εφαρμόζει θεατρικές μεθόδους στη διδασκαλία όλων των μαθημάτων, αλλά και για να αξιοποιεί τα εργαλεία ενός θεατρικού εργαστηρίου στο να εργαστεί με την ομάδα-τάξη, να δημιουργήσει δεσμούς, δεξιότητες συνεργασίας, καλλιέργεια αυτοεκτίμησης κλπ.
2. Σε κάθε σχολική μονάδα να υπάρχει ένας Θεατρολόγος (ο οποίος να μοιράζει το χρόνο του πιθανώς σε δύο σχολεία), ο οποίος
 - να επιμορφώνει σε μόνιμη βάση τους εκπαιδευτικούς της δημοτικής εκπαίδευσης με βιωματικά εργαστήρια και δειγματικές διδασκαλίες
 - να ενισχύει το δάσκαλο είτε συνεργαζόμενος μαζί του για την προετοιμασία των θεατρικών δραστηριοτήτων είτε με την παρουσία του στην τάξη, όποτε κρίνεται αναγκαίο, όπου δυνατόν να συνεργάζεται με τον δάσκαλο στην εμφύχωση της ομάδας
 - να παρέχει διδακτικό υλικό
 - να συμβάλλει στον εμπλουτισμό των σχολικών γιορτών, εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων, βοηθώντας με τις τεχνικές του θεάτρου. Π.χ. δημιουργία απλών θεατρικών παραστάσεων με γνώμονα τη δημιουργική συμμετοχή και το παιδαγωγικό όφελος των παιδιών, εμπλουτισμός των σχολικών εορτασμών με παρουσίαση σύντομων σκηνών, δραματοποίηση λογοτεχνικών κειμένων κλπ., θεατρικό παιχνίδι ως μέθοδο ξενάγησης σε μουσείο και γενικότερα χώρο εκπαιδευτικής επίσκεψης, ενθάρρυνση παρακολούθησης παιδικής θεατρικής παράστασης, σχετικές δραστηριότητες. Συμμετοχή στις επιτροπές αξιολόγησης παιδικών θεατρικών παραστάσεων.
3. Οι μαθητές να παρακολουθούν **επιλεγμένες με ΝΕΑ κριτήρια, αισθητικά και παιδαγωγικά**, παιδικές θεατρικές παραστάσεις. Αυτή η εμπειρία να εμπλουτίζεται απαραίτητως με δραστηριότητες πριν και μετά την παράσταση, με βάση παιδαγωγικό υλικό που θα αποστέλλεται από το θίασο και υλικό που θα ετοιμάζεται από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας που είναι επιφορτισμένοι με το συντονισμό των θεατρικών δραστηριοτήτων.
4. Να επισκέπτονται τους θεατρικούς χώρους, να ξεναγούνται και να γνωρίζουν επαγγελματίες του θεάτρου. Οι επαγγελματίες του θεάτρου να επισκέπτονται το σχολείο, στο πλαίσιο μιας συνεργασίας των θιάσων παιδικού θεάτρου και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και να παρουσιάζουν σύντομες σκηνές, οι οποίες να αποτελούν αφορμή για συζήτηση αλλά και πειραματισμούς από τα παιδιά.

Επίπεδο 2. Γυμνάσιο: Α, Β, Γ τάξη:

Μάθημα κοινού κορμού, 2 διδακτικές ώρες

Γενικό πλαίσιο μαθήματος

Το μάθημα να προσφέρεται με τη μορφή θεατρικού εργαστηρίου. Αρχικός στόχος των ασκήσεων είναι η δημιουργία δεσμών ανάμεσα στα μέλη της ομάδας (γνωριμία, εξοικείωση, εμπιστοσύνη, συνεργασία). Στη συνέχεια, μέσα από την εκμάθηση και τη χρήση διαφόρων τεχνικών, στόχος είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τις βασικές αρχές του θεάτρου. Να συμπεριλαμβάνει τεχνικές παντομίμας, αυτοσχεδιασμού, δραματοποίησης, ανάλυση κειμένου, καλλιέργεια των εκφραστικών μέσων, απλές θεατρικές κατασκευές όπως μάσκα. Οι δύο περίοδοι είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη του εργαστηριακού μαθήματος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΥΛΗ		
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις γνωριμίας • Θέματα από τη μυθολογία/ Μύθοι του Αισώπου • Παραδοσιακά παραμύθια της Κύπρου και της Ελλάδας • Παραδοσιακά παραμύθια από όλο τον κόσμο • Θέατρο σκιών • Αποσπάσματα από την <i>Οδύσσεια</i> και την <i>Ιλιάδα</i> • Επιλογή κειμένων από τη νεοελληνική και παγκόσμια λογοτεχνία • Επιλογή σκηνών από την παγκόσμια δραματολογία • Εργασία με έργα από το ρεπερτόριο του εφηβικού θεάτρου • Γνωριμία με τους κυριότερους συντελεστές μιας παράστασης • Επαφή με τη θεατρική πράξη 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν δεσμούς μέσα στην ομάδα • Δημιουργία ενός ασφαλούς και θετικού κλίματος • Ενεργοποίηση και συγκέντρωση • Να έρθουν σε επαφή, βιωματικά, με κείμενα, ιδέες, κοινωνικά και αισθητικά πρότυπα του ευρωπαϊκού πολιτισμού • Να αναγνωρίσουν τα στοιχεία της θεατρικότητας σε διαφορετικά κείμενα • Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν άλλους λαούς και την κουλτούρα τους • Να γίνουν καλοί θεατές, ενημερωμένοι και με κριτικό πνεύμα 	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις με τα ονόματα • Ασκήσεις λόγου κι επικοινωνίας • Σωματικές ασκήσεις εμπιστοσύνης • Ασκήσεις χαλάρωσης και αποβολής της περιττής έντασης • Ασκήσεις με τα αισθητήρια • Ασκήσεις ελέγχου των μελών του σώματος • Αυτοσχεδιασμός: με λόγο/ χωρίς τη χρήση λόγου/ με αφορμή μουσικό ερέθισμα/ με αφορμή οπτικό ερέθισμα • Κατασκευή φιγούρων από το θέατρο σκιών/ επινόηση νέων τύπων • Ανάλυση θεατρικού κειμένου • Παρακολούθηση παραστάσεων εφηβικού θεάτρου και παράλληλες δραστηριότητες

Επίπεδο 3. Λύκειο:

Α΄: 2 διδακτικές ώρες κοινού κορμού

Β΄, Γ΄: 4 διδακτικές ώρες ενισχυμένο μάθημα επιλογής για τους μαθητές που εντάχθηκαν στους κύκλους ανθρωπιστικών επιστημών και τεχνών

Γενικό πλαίσιο μαθήματος

- Το μάθημα να έχει κυρίως τη μορφή του θεατρικού εργαστηρίου και να περιλαμβάνει, σε ένα ποσοστό μέχρι 30% το μέγιστο, βασικά στοιχεία ιστορίας και θεωρίας του θεάτρου, που θα διδαχθούν μέσα από θεατρικές δραστηριότητες.
- Πέρα από τις ασκήσεις γνωριμίας που αφορούν τις πρώτες συναντήσεις, οι υπόλοιπες ασκήσεις του πρακτικού μέρους εκτείνονται σε όλη τη χρονική χρονιά. Το πρακτικό εναλλάσσεται με το θεωρητικό μέρος. Σχεδόν όλα τα διδακτικά αντικείμενα (βλ. Commedia dell' arte) προσφέρονται για συνδυασμό του γνωστικού μέρους με τις πρακτικές εφαρμογές.
- Όπου αναφέρονται πολλοί συγγραφείς, ο εκπαιδευτικός έχει δυνατότητα επιλογής με κριτήριο τα θέματα που απασχολούν την ομάδα. Καθώς προτεραιότητα είναι το πρακτικό μέρος, κάποιες από τις ομάδες συγγραφέων μπορεί να παραλειφθούν. Ο κατάλογος είναι ενδεικτικός.
- Το τετράωρο μάθημα κατεύθυνσης θεάτρου της Β΄ και Γ΄ Λυκείου, θα μπορούσε να προσφέρει μια πιο ολοκληρωμένη θεατρική αγωγή και να ενισχύει στην προσπάθειά τους τους μαθητές που προτίθενται να σπουδάσουν θέατρο ή Θεατρολογία ή και γενικότερα τέχνες ή ανθρωπιστικές επιστήμες. Θα μπορούσε επίσης να ενταχθεί η εξέταση του θεάτρου ως μάθημα απόλυσης και πρόσβασης για το πανεπιστήμιο στο κλάδο της Θεατρολογίας.

Παρακάτω παρατίθεται ενιαίο το πρόγραμμα του τριετούς κύκλου του Λυκείου, το οποίο θα κατανεμηθεί στις τρεις τάξεις.

Συμπληρωματικές προτάσεις

1. Ο εκπαιδευτικός θεατρολόγος κάθε σχολείου να έχει μέρος της ευθύνης για τις σχολικές εκδηλώσεις, τις σχολικές δραστηριότητες που μπορεί να εμπλουτιστούν με θεατρικά στοιχεία και κύρια ευθύνη για τις θεατρικές παραστάσεις του σχολείου, με ανάλογη μείωση των ωρών διδασκαλίας και περιορισμό των σχολείων στα οποία διδάσκει στα ένα ή δύο το πολύ.
2. Να εξεταστεί το ενδεχόμενο να καθιερωθούν στο εβδομαδιαίο σχολικό πρόγραμμα τετράωρο δημιουργικών δραστηριοτήτων, όπου θα εντάσσονται η προετοιμασία και οι παρουσιάσεις εκδηλώσεων και θεατρικών παραστάσεων (χορωδία, ορχήστρα, πρόβες, παρέλαση), ερευνητικά και δημιουργικά προγράμματα (projects) όλων των ειδικοτήτων και εργασία πάνω σε ευρωπαϊκά προγράμματα.

Τα πλεονεκτήματα σε αυτή την περίπτωση είναι ότι το σχολικό πρόγραμμα δεν θα διαφοροποιείται κάθε φορά που πρέπει να ετοιμαστεί και να παρουσιαστεί μια σχολική εκδήλωση, με αποτέλεσμα την απώλεια διδακτικών ωρών και αυξομειώσεις της διάρκειας της διδακτικής ώρας και των διαλειμμάτων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΥΛΗ		
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Πρακτικό μέρος Ασκήσεις Γνωριμία Εμπιστοσύνης Επικοινωνίας Συντονισμού Αυτοσχεδιασμός Δραματοποίηση Αυτοαξιολόγηση</p> <ul style="list-style-type: none"> Δραματοποίηση μη θεατρικών κειμένων: από τη μελέτη της λογοτεχνίας, δικής τους επιλογής ή δικά τους κείμενα <p>Θεωρητικό μέρος σε συνδυασμό με εφαρμογές</p> <ul style="list-style-type: none"> Απαρχές του θεάτρου Θέατρο και τελετή Αρχαία ελληνική τραγωδία και κωμωδία Οι συντελεστές της θεατρικής παράστασης και οι αρμοδιότητές τους Ο θεατρικός χώρος/ το κτήριο/ ο χώρος/ ο εξοπλισμός <ul style="list-style-type: none"> Επαφή με τη θεατρική παράσταση 	<p>Να γίνουν καλοί θεατές, ενημερωμένοι και με κριτικό πνεύμα</p> <ul style="list-style-type: none"> Να αναπτύξουν δεσμούς μέσα στην ομάδα Συντονισμός της ομάδας και αλληλοσεβασμός Δημιουργία ενός ασφαλούς και θετικού κλίματος Αυτοπεποίθηση Ευχέρεια έκφρασης Ενεργοποίηση και συγκέντρωση Άσκηση της δημιουργικότητας και της φαντασίας Ανακάλυψη των βασικών στοιχείων και των συστατικών του θεάτρου, δημιουργικότητα, εμπιστοσύνη στις δυνάμεις τους, συνεργασία <ul style="list-style-type: none"> Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν άλλους λαούς και την κουλτούρα τους Να αντιληφθούν τις βασικές έννοιες του θεάτρου και να γνωρίσουν τους συντελεστές του Να έρθουν σε επαφή με βασικά στοιχεία της ιστορίας του παγκόσμιου θεάτρου <ul style="list-style-type: none"> Να γίνουν καλοί θεατές, ενημερωμένοι και με κριτικό πνεύμα 	<ul style="list-style-type: none"> Ασκήσει για τη δυναμική της ομάδας Ρυθμικές ασκήσεις Κίνηση σε κύκλο ομαδική κίνηση, διάλογος/ σύγκρουση κίνηση στο χώρο και αίσθηση του χώρου Ασκήσεις ελέγχου των μελών του σώματος Ορθοφωνία /Αγωγή του λόγου Ασκήσεις ανάπτυξης της φαντασίας Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης της ομάδας και αναστοχασμού πάνω σε κύκλους εργασίας Εργαστήρι θεατρικής συγγραφής και σύνθεσης. Αξιοποίηση των τεχνικών του αυτοσχεδιασμού. Παρουσίαση των δραματοποιημένων σκηνών με όλα τα στοιχεία μιας παράστασης επεξεργασμένα από τους μαθητές: ρόλοι, σκηνικά, κοστούμια, αντικείμενα, μουσική Κατασκευή θεατρικής κούκλας και αυτοσχέδιες παραστάσεις <ul style="list-style-type: none"> Σύνδεση με λαϊκές γιορτές, όπως το καρναβάλι. Αναφορά σε «πρωτόγονες» τελετές. Εικόνες από το τελετουργικό θέατρο της Άπω Ανατολής Κατασκευές π.χ μάσκα ή κάποιου είδους μεταμφίεσης σε σχέση με τις τελετές Επίσκεψη σε αρχαίο θέατρο και σύγχρονο θεατρικό χώρο Επαφή με κείμενα από το αρχαίο δράμα και ιστορικές ή σύγχρονες παραστάσεις Ανάλυση κειμένου και παρουσίαση σκηνών από αρχαία τραγωδία και κωμωδία Κατασκευή απλών σκηνικών και κοστούμιών παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων εφηβικού θεάτρου: σχετική προετοιμασία, συζήτηση μετά την παράσταση, επαφή με τους συντελεστές

<ul style="list-style-type: none"> • Τα είδη του θεατρικού έργου: τραγωδία, κωμωδία, δράμα • Commedia dell' Arte • Ουίλλιαμ Σαίξπηρ • Μολιέρος/ Κάρλο Γκολντόνι • Χένρικ Ίψεν / Αύγουστος Στρίντμπεργκ/ Άντον Τσέχωφ • Αμερικάνικο θέατρο: Ευγένιος Ο' Νηλ/ Άρθουρ Μίλλερ/ Τεννεσσή Ουίλλιαμς • Νεοελληνικό θέατρο: Γρηγόριος Ξενόπουλος/ Ιάκωβος Καμπανέλλης/ Λούλα Αναγνωστάκη • Αναφορά σε σταθμούς από την ιστορία του κυπριακού θεάτρου • Το θέατρο του παραλόγου: Σάμουελ Μπέκετ/ Ευγένιος Ιονέσκο • Το θέατρο στο σχολείο/ το θέατρο για εφήβους σε άλλες χώρες 	<ul style="list-style-type: none"> • Αντίληψη των χαρακτηριστικών των δραματικών ειδών • Αντίληψη της ιδιαιτερότητας του κωμικού και αυτοσχεδιαστικού θεάτρου • Αντίληψη της εξέλιξης του ανθρώπινου πνεύματος, της κοινωνίας και της διαφορετικότητας των πολιτισμών μέσα από τα θεατρικά κείμενα <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να ανταλλάζουν εμπειρίες με μαθητές άλλων σχολείων ▪ Να γνωρίσουν άλλες κουλτούρες, μαθητές από άλλες χώρες, να δουν τη δουλειά που γίνεται στο εξωτερικό και να παρουσιάσουν τη δική τους. 	<ul style="list-style-type: none"> • παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων από τις θεατρικές σκηνές της Κύπρου: σχετική προετοιμασία, συζήτηση μετά την παράσταση, επαφή με τους συντελεστές προετοιμασία, • παρακολούθηση βιντεοσκοπημένων θεατρικών παραστάσεων • Τεχνική της παγωμένης εικόνας • Αυτοσχεδιασμός και παντομίμα • Ασκήσεις ελέγχου των μελών του σώματος και μιμικής • Χρήση της μάσκας • Δραματοποίηση σκηνών με την καθοδήγηση μαθητή σε ρόλο σκηνοθέτη • Εργασία πάνω σε σκηνές από έργα των υπό μελέτη συγγραφέων • Αυτοσχεδιασμοί με αφορμή τα θέματα θεατρικών έργων: <ul style="list-style-type: none"> • θέματα παρμένα από την κοινωνική ζωή • τη θεματολογία π.χ. των έργων του Σαίξπηρ (έρωτας, ζήλεια, εξουσία, θάνατος) • Θέατρο μέσα στο θέατρο • Παρακολούθηση κινηματογραφικής ταινίας βασισμένης σε θεατρικά έργα <ul style="list-style-type: none"> • Μαθητικό θεατρικό φεστιβάλ χωρίς ανταγωνιστικό χαρακτήρα • Συμμετοχή σε διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα.
--	--	--

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το Θέατρο στην Εκπαίδευση σε άλλες χώρες, με έμφαση στην Αγγλία και τη Δανία

Σε λίγα μόνο μέρη στον κόσμο (στη Νέα Ζηλανδία, στις περισσότερες από τις πολιτείες της Αυστραλίας, σε πολλές πολιτείες των ΗΠΑ, στη Δανία και τη Ταιβάν) το θέατρο στην εκπαίδευση κατάφερε τις τελευταίες δεκαετίες να καθιερωθεί τουλάχιστο θεωρητικά σαν ένα από τα ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ θέματα που πρέπει τα παιδιά να διδάσκονται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Αυτές οι χώρες αποτελούν την εξαίρεση. Στα υπόλοιπα μέρη του κόσμου πολλές φορές τα μικρά παιδιά του Νηπιαγωγείου και της Προδημοτικής έρχονται σε επαφή με το θέατρο αλλά μετά η ίδια η εκπαίδευση αφήνει το θέατρο έξω από την κύρια είσοδο του σχολείου!! Αυτό συμβαίνει κύρια σε αναπτυσσόμενες χώρες όπως τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας όπου ο κύριος άξονας της εκπαίδευσης έχει σχέση με γνώσεις που θα βοηθήσουν τα παιδιά να κατευθυνθούν από νωρίς προς επαγγέλματα που θα φανούν «χρήσιμα» στη κοινωνία τους όσο γίνεται πιο σύντομα (μηχανικοί, αρχιτέκτονες, δικηγόροι, διευθυντές επιχειρήσεων, οικονομολόγοι, προγραμματιστές Η.Υ. κλπ).

Σε κάποιες ευρωπαϊκές χώρες (κύρια στην Αγγλία) και σε αρκετές πολιτείες των ΗΠΑ, το θέατρο στην εκπαίδευση έχει μια ασαφή παρουσία και διδάσκεται κυρίως από δασκάλους ή καθηγητές με ασαφή προσόντα μέχρι και με καθόλου σχεδόν κατάρτιση (δεν αρκεί απλώς να αγαπάς κάτι για να το διδάξεις!).

Σ' αυτή τη περίπτωση συμβαίνει ένα από τα εξής:

α. Ο δάσκαλος ή ο καθηγητής-φιλόλογος διδάσκει θέατρο ή ανεβάζει παράσταση χρησιμοποιώντας το σχολικό χρόνο με αποτέλεσμα που θα «εκτιμηθεί» οπωσδήποτε από τους γονείς-θεατές οποιοδήποτε και αν είναι αυτό.

β. Εκεί όπου κάποιοι καλλιτέχνες διεκδικούν τη συμμετοχή τους στο ενδοσχολικό καλλιτεχνικό γίγνεσθαι εκδηλώνεται μια «μάχη» μεταξύ των «εξωσχολικών» καλλιτεχνών και των ενδοσχολικών «ειδικών» την οποία κερδίζουν πάντα οι ενδοσχολικοί.

γ. Ένα συμπαθητικό τελικό αποτέλεσμα μείγματος τεχνών όπου κάποιες μικρές δραματοποιημένες σκηνές παρουσιάζονται μπροστά σε ένα τεράστιο μογατισμένο σκηνικό με μια χορωδία και κάποια μουσικά όργανα στην άκρη που «επενδύει» μουσικά την όλη «παράσταση».

Τα πιο πάνω δεν έχουν σχέση με αυτά που ίσως γίνονται ΚΑΙ στη Κύπρο αλλά προέρχονται από μια παλαιότερη έρευνα με πηγές, μεταξύ άλλων, τις εξής:

1. Bolton G. (2007) *A history of drama in education – a search for substance*
2. Grumet M. (2004) *No one learns alone*
3. Dunn J. (2002) *Imagined worlds in play*

Σε πολλές άλλες χώρες το θέατρο στην εκπαίδευση έχει μια τελείως διαφορετική μορφή. Στη Γαλλία ειδικότερα και στις Σκανδιναβικές χώρες δεν υπάρχει σχεδόν καθόλου ο θεσμός του δασκάλου ή καθηγητή-φιλόλογου που διδάσκει το θέατρο

στην εκπαίδευση αλλά αυτό το αναλαμβάνουν ειδικοί θεατρολόγοι, σκηνοθέτες, ηθοποιοί, μουσικοί, εικαστικοί που είναι όλοι εκπαιδευμένοι στο θεατρικό παιχνίδι και την πρακτική εφαρμογή του σε σχέση με την ειδικότητα τους σε μια ειδική σχέση με το σχολείο (στη Γαλλία ονομάζονται “partenariats”). Αυτό εξασφαλίζεται με ειδικές συμβάσεις που «επιτρέπουν» στους «εξωσχολικούς» καλλιτέχνες να επισκέπτονται τα σχολεία μέσα στα πλαίσια της σχολικής διδασκαλίας, να διδάσκουν και να παρουσιάζουν τη δουλειά τους. Επιπλέον στις Σκανδιναβικές χώρες (όπως και εν μέρει στην Αγγλία μέσα από το γνωστό σύστημα T.I.E. Theatre in Education) όλα τα σχολεία έρχονται σε επαφή με επαγγελματικές θεατρικές ομάδες που εξειδικεύονται στο θέατρο στην εκπαίδευση και δίνουν παραστάσεις αλλά και οργανώνουν θεατρικά εργαστήρια για τα παιδιά και τους εκπαιδευτικούς μέσα στο σχολείο.

Αναλυτικότερη αναφορά στα Εθνικά Αναλυτικά Προγράμματα της Δανίας και της Αγγλίας

Παραθέτουμε δυο παραδείγματα όπου η ευρωπαϊκή νοοτροπία περί Παιδικού και Νεανικού Θεάτρου τυγχάνει άμεσης πρακτικής εφαρμογής όσον αφορά το θέμα μας², χωρίς αυτό να σημαίνει ότι προτείνουμε την αντιγραφή αυτών των μοντέλων αλλά την αξιοποίηση αυτής της εμπειρίας.

Αγγλία

Το **Θέατρο στην Εκπαίδευση**, γνωστό σαν TIE (Theatre in Education), πρωτοεμφανίστηκε στο Κόβεντρυ στην αρχή της δεκαετίας του 60 με στόχο την έρευνα και εντοπισμό των προβλημάτων των νέων (παιδιών και εφήβων) μέσα από το θέατρο. Δυο σημεία χρειάζονται ιδιαίτερης προσοχής:

α. Η «αποκεντρωτική» πρώτη εμφάνιση μιας τόσο σημαντικής προσπάθειας, και

β. Το ότι το **Θέατρο στην Εκπαίδευση** έχει μόλις αρχίσει να αναπτύσσεται το 1960, κάτι που θα πρέπει να μας καθησυχάζει τουλάχιστο για το γεγονός ότι «δεν αργήσαμε» εδώ στο πολύπαθο μας νησί να κατανοήσουμε τη σημασία αυτού του θεσμού.

Το **Θέατρο στην Εκπαίδευση** εξελίχθηκε τις επόμενες δεκαετίες ('70, '80) και ο όρος χρησιμοποιήθηκε ευρέως για να περιγράψει οποιαδήποτε προσπάθεια έκαναν επαγγελματίες του θεάτρου στην εκπαίδευση (σεμινάρια, εργαστήρια, σύντομα θεατρικά δρώμενα).

Στην αρχική του μορφή το TIE περιλάμβανε απαραίτητα παράσταση σε συνδυασμό με δραστηριότητες στις οποίες λάμβαναν μέρος τα παιδιά (είτε κατά τη διάρκεια είτε μετά τη παράσταση). Οι καλλιτέχνες ήταν γνωστοί σαν ηθοποιοί-δάσκαλοι. Το τελικό αποτέλεσμα που μια θεατρική εταιρία του TIE παρουσίαζε στο σχολείο δεν ονομαζόταν «παράσταση» αλλά «εκπαιδευτικό πρόγραμμα».

Δανία

Θα μπορούσα να παραθέσω ολόκληρα κεφάλαια για το θέμα «θέατρο στις Σκανδιναβικές χώρες», επιτρέψτε μου όμως να επιλέξω κάποια στοιχεία που

² Σημείωση του Ξ. Κυριακίδη: Τυγχάνει να γνωρίζω προσωπικά τον τρόπο που το θέατρο στην εκπαίδευση αναπτύχθηκε και αναπτύσσεται σε αυτές τις δύο χώρες, την Αγγλία και τη Δανία.

προέρχονται από τη Δανία και που είναι απόλυτα χρήσιμα για να κατανοήσει κάποιος τη σημασία που αναπτυγμένες χώρες δίνουν στο θέμα και τους έμπρακτους τρόπους με τους οποίους αντιμετωπίζουν αυτό το θέμα.

- Στη Δανία, τη χώρα που γέννησε το Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, λειτουργούν περισσότερες από 100 θεατρικές εταιρείες που ασχολούνται αποκλειστικά με το θέατρο στην Εκπαίδευση. Οι εταιρείες αυτές είναι εντελώς αυτόνομες και δεν υπάρχει καμιά μορφή λογοκρισίας στη δουλειά τους. (Μόνο οι δάσκαλοι αποφασίζουν αν μια παραγωγή είναι κατάλληλη για να επισκεφτεί το σχολείο τους και αυτό συνδέεται αποκλειστικά με το θέμα που πραγματεύεται η παράσταση).
- Κάθε ηλικιακή ομάδα (δεν υπάρχουν Κύκλοι Α και Β αλλά ένα ενιαίο σχολείο για παιδιά 6 με 16 χρονών) παρακολουθεί 4-5 παραστάσεις το χρόνο υποχρεωτικά και πάντα στο χώρο του σχολείου. Οι ομάδες είναι: 3-6 χρονών, 6-8 χρονών, 9-11, 11-14, 14-16.
- Κάθε σχολείο έχει αίθουσα Γυμναστικής που μπορεί μέσα σε μισή ώρα να μετατραπεί σε θεατρική αίθουσα για 100 με 150 θεατές από την ίδια τη θεατρική εταιρεία που επισκέπτεται το σχολείο. Όλες οι θεατρικές εταιρείες διαθέτουν το κατάλληλο εξοπλισμό για να «στήσουν» ένα μικρό θεατράκι που δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να παρακολουθήσουν μια παράσταση κάτω από ιδανικές συνθήκες (φωτισμός, σκηνικά, εξοικείωση με το χώρο, αποφυγή μετακίνησης μαθητών)
- Κάθε παράσταση κοστολογείται με το ποσό των 1000 ευρώ, των 1600 ευρώ και των 2500 ευρώ ανάλογα με τη κοστολόγηση που η ίδια η εταιρεία κάνει (και αφορά τον αριθμό των συντελεστών που κυμαίνεται σχεδόν πάντα μεταξύ 1 με 4 περιλαμβανομένων και των μουσικών, της ποιότητας της παραγωγής κλπ). Το μισό ποσό καταβάλλεται από το σχολείο (ή τη κοινοτική αρχή σε πολλές περιπτώσεις) και το άλλο μισό από το κράτος (Υπουργείο Παιδείας). Το ποσό αυτό αφορά όλες τις παραγωγές και καταβάλλεται ανεξάρτητα από τον αριθμό των μαθητών που θα παρακολουθήσουν τη παράσταση! Αυτό είναι πολύ σημαντικό γιατί η κάθε εταιρεία καθορίζει αυστηρά τον αριθμό των μαθητών για κάθε παράσταση (50 με 80 αν είναι παιδιά ηλικίας 3 μέχρι 8 και 100 με 150 για μεγαλύτερα παιδιά). Αυτό δίνει την ευκαιρία στη παράσταση να λειτουργήσει άψογα γιατί δημιουργείται πάντα μια πραγματική θεατρική ατμόσφαιρα.
- Τα θεατρικά έργα είναι κύρια έργα καινούργιων συγγραφέων που ασχολούνται αποκλειστικά με το Παιδικό και Εφηβικό θέατρο ή ελεύθερες διασκευές-δραματοποιήσεις γνωστών κλασικών κειμένων της Ευρωπαϊκής (πολύ συχνά της Ελληνικής) λογοτεχνίας. Οι συγγραφείς πληρώνονται για τη δουλειά τους από τα κονδύλια που αφορούν τη λειτουργία των Δημόσιων Βιβλιοθηκών (οι βιβλιοθήκες στη Δανία αναπτύσσουν πολλαπλές και «ζωντανές» δραστηριότητες) και από δικαιώματα για τα έργα τους.
- Οι περισσότερες θεατρικές εταιρείες διαθέτουν αριθμό καλλιτεχνών που δεν ξεπερνά τους τέσσερις (συνήθως είναι δύο). Απαραίτητα, ένας από αυτούς τουλάχιστον είναι μουσικός. Υπάρχει κανονισμός λειτουργίας που προνοεί ότι ένας καλλιτέχνης δεν μπορεί να συνεργάζεται με μια εταιρεία περισσότερο από δυο χρόνια για να δημιουργείται «καλλιτεχνική ανακύκλωση» στο χώρο του θεάτρου.
- Κάθε χρόνο, τον Απρίλη διοργανώνεται ένα Φεστιβάλ Παιδικού και Νεανικού Θεάτρου που παίρνει τη μορφή «έκθεσης θεάτρου» όπου ΟΛΕΣ οι θεατρικές εταιρείες «εκθέτουν» τη θεατρική τους παραγωγή αν θέλουν να συνεργαστούν με τα σχολεία. Σε αυτό το Φεστιβάλ προσκαλούνται δάσκαλοι, δημοσιογράφοι και

άνθρωποι του θεάτρου και των τεχνών γενικότερα. Το σημαντικό είναι ότι δεν υπάρχει εισιτήριο εισόδου και απλά οι προσκαλεσμένοι επιλέγουν τις παραγωγές που θέλουν να δουν. Έτσι ειδικά οι δάσκαλοι έχουν την ευκαιρία να διαλέξουν ποιες από τις παραγωγές θα προσκαλέσουν στο σχολείο και μάλιστα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά τους καλλιτέχνες και να κουβεντιάσουν μαζί τους. Από τη δική μας εμπειρία, σε αυτό το Φεστιβάλ σημειώνουμε ότι ένας επισκέπτης που θέλει πραγματικά να δει και να επιλέξει μπορεί να παρακολουθήσει μέχρι και 50 παραστάσεις κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ!

Ο πιο κάτω πίνακας προέρχεται από το Υπουργείο Πολιτισμού της Δανίας και αφορά τις γενικές δαπάνες για τα παιδιά και τους νέους.

(Budgeted cultural expenditure by the central government, municipalities and counties for Children and Young People) (DKK million)

	Κεντρική Κυβέρνηση	Δημαρχεία	Επαρχιακή Διοίκηση	Σύνολο
Χορηγία σε καλλιτέχνες, συγγραφείς κλπ.	242.6	0.0	3.2	245.8
Μουσική	247.9	289.0	38.9	575.8
Θέατρο	551.1	121.9	149.9	822.9
Κινηματογράφος	206.5	8.2	0.0	214.7
Δημόσιες Βιβλιοθήκες	503.2	1947.6	0.0	2450.8
Αρχεία για θέματα Πολιτισμού	100.7	0.0	1.2	101.9
Μουσεία και Ζωολογικοί Κήποι	44.0	223.0	72.4	738.4
Προγράμματα για Διεθνείς Πολιτιστικές Σχέσεις	152.1	402.9	75.7	630.7
Αθλητισμός	0.0	802.1	10.8	812.9

Formatted: Justified, Indent: Left: 0 cm, Space Before: 0 pt, After: 6 pt

Πολιτιστικές Δραστηριότητες στις Κοινότητες	106.4	0.0	0.0	106.4
Εξοπλισμός για Πολιτιστικές Δραστηριότητες	388.8	1261.2	25.7	1675.7
Σύνολο	3464.8	5055.9	380.5	8901.2

Source: Cultural Profile: Danish cultural policy. Copenhagen. Danish Ministry of Culture, pp. 9

Σημείωση: Οι αριθμοί πιο πάνω αφορούν εκατομμύρια κορώνων Δανίας. Η ισοτιμία είναι περίπου

10 κορώνες = 1,3 ευρώ

Σε αυτό το σημείο θα συνιστούσα να δώσει κάποιος σημασία σε δυο από τους αριθμούς που αναφέρονται στο πίνακα:

α. Δαπάνη για το Θέατρο για παιδιά και Νέους

Το κράτος χορηγεί το Θέατρο για παιδιά και νέους με το ποσό των 5 5 1 , εκατομμυρίων Κορώνων Δανίας που ισοδυναμεί περίπου με 50,000,000.00 ευρώ. Επιπρόσθετα οι Δήμοι χορηγούν τις θεατρικές εταιρείες που λειτουργούν στο Δήμο τους με το ποσό του 1,500,000.00 ευρώ. Οι Επαρχιακές Διοικήσεις χορηγούν το ποσό των 20,000,000.00 ευρώ.

Φαίνεται καθαρά λοιπόν μέσα από τους αριθμούς ό π ένα ποσό της τάξης των 150.000.000.00 ευρώ χορηγείται για την ανάπτυξη του Θεάτρου για Παιδιά και Νέους στη Δανία που είναι μικρή χώρα-μέλος της Ε.Ε. όπως και η Κύπρος.

Το Θέατρο στην εκπαίδευση στη Γαλλία

Το θέατρο στη γαλλική εκπαίδευση εμπίπτει στη διδασκαλία των τεχνών και της ιστορίας τους, που παρέχει μια ευρύτερη καλλιτεχνική εκπαίδευση και επιμόρφωση των νέων σύμφωνα με τις εκπαιδευτικές νομοθεσίες του 2005 και πιο πρόσφατα του 2008 και 2009.

Η καλλιτεχνική και πολιτιστική εκπαίδευση των νέων είναι μια προϋπόθεση για μια δημοκρατικότερη πολιτιστική παιδεία ίσων ευκαιριών. Η οποία θα επιτρέπει στους μαθητές να αποκτήσουν μια πολιτιστική ταυτότητα πλούσια και ισορροπημένη καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης τους μέσα από την εμπειρία. Ο στόχος αυτός αποβλέπει στην ενίσχυση της καλλιτεχνικής εξάσκησης, την εκμάθηση έργων και δημιουργών και την επί τόπου συνάντηση στους χώρους καλλιτεχνικής και πολιτιστικής δημιουργίας.

Από το 2008 εγκαθιδρύθηκε η συνεργασία/ partenariat με άλλους φορείς σε μια προσπάθεια αναβάθμισης της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής εκπαίδευσης δεσμεύοντας το σύνολο των εκπαιδευτικών και πολιτιστικών φορέων.

- σχολεία δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης
- καλλιτεχνικές σχολές
- ολιστικές υπηρεσίες και χώροι θεάματος
- καλλιτέχνες και ομάδες –συνεταιρισμοί

Στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο εφαρμόζεται το σχέδιο διδασκαλίας του μαθήματος με καλλιτεχνικό και πολιτιστικό σκοπό. Το σχέδιο αυτό επιτρέπει στον διδάσκοντα της δημοτικής και γυμνασιακής εκπαίδευσης να προτείνει μέσα στα πλαίσια των ωρών διδασκαλίας ή κάποιου προγράμματος, μια εμπειρία καλλιτεχνική και πολιτιστική για όλα τα παιδιά της τάξης. Το μάθημα διεξάγεται με την συνεργασία καλλιτεχνών και επαγγελματιών που παρεμβαίνουν 8 με 15 περιόδους διδασκαλίας το χρόνο. Αυτή η παρέμβαση επιτρέπει στους μαθητές να εξερευνήσουν και άλλους καλλιτεχνικούς τομείς, όπως το θέατρο, ο κινηματογράφος, ο χορός, η λογοτεχνία, η πολιτιστική κληρονομιά, η φωτογραφία εκτός των υποχρεωτικών που είναι η μουσική και η τέχνη.

Στο παρόν στάδιο στο λύκειο προσφέρεται η επιλογή των καλλιτεχνικών μαθημάτων: Ιστορία της τέχνης, πλαστικές τέχνες, **θέατρο**, κινηματογράφος, χορός και το τσίρκο.

Στην Α', Β' και Γ' Λυκείου, οι μαθητές όλων των συνδυασμών μπορούν να επιλέξουν ένα καλλιτεχνικό τομέα ως μάθημα επιλογής. Οι μαθητές της φιλολογικής κατεύθυνσης μπορούν να επιλέξουν ένα τομέα σαν μάθημα ειδικότητας.

Στην Α' λυκείου η επιλογή των καλλιτεχνικών μαθημάτων προσφέρεται 3 διδακτικές περιόδους την βδομάδα

Στην Β' και Γ' λυκείου:

- α) είναι υποχρεωτική επιλογή στη φιλολογική κατεύθυνση και διδάσκεται 5 περιόδους την βδομάδα
- β) ελεύθερη επιλογή για όλους τους συνδυασμούς 3 διδακτικές περιόδους την βδομάδα

Διδάσκοντες είναι καλλιτέχνες και επαγγελματίες του καλλιτεχνικού και πολιτιστικού χώρου.

Με την αποφοίτηση του ο μαθητής θα έχει αποκτήσει ικανότητες και γνώσεις καλλιτεχνικές, πολιτιστικές, τεχνικής και μεθοδολογίας.

Πηγές:

<http://eduscol.education.fr/D0061/PAC.htm>

<http://www.education.gouv.fr/cid20725/education-artistique-et-culturelle.html>

Το θέατρο στην εκπαίδευση στην Ελλάδα

Η παρουσία του θεάτρου στο σχολείο είναι ακόμα αρκετά υποβαθμισμένη και βρίσκεται σε εξέλιξη.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ

Ολοήμερο σχολείο: 12.30-4.15

Θέατρο: 1 διδακτική ώρα 40' για όλες τις τάξεις, το πολύ 2 ώρες τη βδομάδα

Μέγιστος αριθμός ωρών εργασίας: 12 ώρες τη βδομάδα για κάθε ωρομίσθιο θεατρολόγο

Το βιβλίο και ο οδηγός συντάχθηκαν ως βοηθήματα για τους δασκάλους της πρωινής ζώνης που ενίοτε επιλέγουν να συμπεριλάβουν το θέατρο στο πρόγραμμά τους, συνήθως μετά από επιμόρφωση στο θέατρο λίγων μηνών. Αλλά δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες ώρες θεάτρου στο πρωινό πρόγραμμα.

Για το ολοήμερο σχολείο δεν υπάρχει κανένα βοήθημα.

Γίνεται θεατρικό παιχνίδι. Συχνά είναι ζητούμενο η παράσταση στο τέλος της χρονιάς.

Διδάσκουν με ποσοστώση: 70% Θεατρολόγοι και 30% ηθοποιοί

ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Ο θεσμός έχει περιορισμένη εμβέλεια.

Δυνατότητα επιλο ής του από τους μαθητές ως δραστηριότητα εκτός σχολικού χρόνου.

Θεατρικό εργαστήρι.

Διδάσκουν: Θεατρολόγοι

ΛΥΚΕΙΟ

Στο πλαίσιο της Αισθητικής Αγωγής: 2 ώρες την εβδομάδα που μοιράζεται ανάμεσα στη Μουσική, το Θέατρο και τα Εικαστικά.

Σε κάθε σχολείο προσφέρεται 1 ή 2 από αυτά. Συνεπώς το θέατρο διδάσκεται μία-δύο ώρες την εβδομάδα ή και μία ώρα κάθε 15!

Βιβλίο: *Στοιχεία Θεατρολογίας* αλλά υπάρχει αρκετή ελευθερία

Διδάσκουν: Θεατρολόγοι

ΜΟΥΣΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ-ΛΥΚΕΙΑ

Μέχρι τις 4.00 τα μαθήματα.

1 ώρα θέατρο υποχρεωτικά από Α-Γ Γυμνασίου

Διδάσκουν κυρίως Θεατρολόγοι αλλά μερικές φορές τα καλύπτουν εκπαιδευτικοί άλλων ειδικοτήτων που έχουν κάποιες σπουδές στο θέατρο.

Υπάρχουν γύρω στα 40 μουσικά σχολεία σε όλη την Ελλάδα

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ-ΛΥΚΕΙΑ

Υπάρχουν 3+1 που υπολειτουργεί

Ειδικότητες: Εικαστικά, Χορός, Θέατρο/ Κινηματογράφος

Θέατρο διδάσκουν θεατρολόγοι, ηθοποιοί, σκηνοθέτες ανάλογα με το αντικείμενο (π.χ. ηθοποιοί/ σκηνοθέτες για τη υποκριτική)

Βλ. εγκυκλίους ΥΠΕΠΘ www.yrepth.gr για πρόσληψη αναπληρωτών/ ωρομισθίων στα καλλιτεχνικά

Οι θεατρολόγοι είναι ο κλάδος ΠΕ32.

Έχει γίνει ο πρώτος διαγωνισμός ΑΣΕΠ που περιλαμβάνει και θεατρολόγοι.

Έχουν ήδη διοριστεί οι πρώτοι θεατρολόγοι.

βλ. επίσης:

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Ελλάδας www.pi-schools.gr

Εκπαιδευτική Ηλεκτρονική Πύλη www.alfavita.gr/index.php

Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Θεατρολόγων www.pesyth.gr

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ
«Φωτογραφία»

Εισήγηση Ομάδας Καθηγητών Φωτογραφίας για το Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών στη Φωτογραφία για τις Α΄, Β΄, Γ΄ τάξεις Γυμνασίου Β΄ και Γ΄ Λυκείου

Σκοπός διδασκαλίας της Φωτογραφίας:

Ο σκοπός του μαθήματος της φωτογραφίας είναι ο μαθητής να γνωρίζει τη λειτουργία και χρήση της φωτογραφικής μηχανής, αναπτύσσοντας την παρατηρητικότητα, την κριτική σκέψη, την αισθητική καλλιέργεια και την οπτική αντίληψη στο κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο θα ζήσει.

Με το μάθημα της Φωτογραφίας επιδιώκεται ο μαθητής να γίνει ικανός:

- Να αποκτήσει βασικές γνώσεις λειτουργίας της φωτογραφικής μηχανής, ούτως ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει οποιαδήποτε φωτογραφική μηχανή υπάρχει στο εμπόριο.
- Να αναπτύξει την παρατηρητικότητά του και την αντίληψή του για το πως βλέπει τον κοινωνικό του χώρο μέσω του φωτογραφικού κάδρου.
- Να αναπτύξει την κριτική σκέψη και έκφραση μέσω της φωτογραφίας, αναδεικνύοντας τα συναισθήματα και τα βιώματά του.
- Να αναπτύξει τις δεξιότητές του και τα αντανακλαστικά του, χρησιμοποιώντας τις τεχνικές γνώσεις του αναλόγως θεματολογίας.
- Να μεταφέρει δημιουργώντας μέσω της φωτογραφίας μηνύματα, συναισθήματα και εμπειρίες.
- Να αξιολογήσει, να κρίνει, να ερμηνεύει και να εκτιμά το που, πως, πότε και γιατί χρησιμοποιεί μια δική του φωτογραφία, όπως και αυτή που βλέπει από άλλο δημιουργό.
- Να αναπτύξει πρωτοβουλία για εμπλοκή του σε διαθεματικά project, καλλιεργώντας την ειρηνική συνύπαρξη, αλληλοκατανόηση και αλληλεγγύη.
- Να αναπτύξει με τη συμμετοχή του σε διαγωνισμούς και εκθέσεις την αυτογνωσία, την ταυτότητα, την αυτοπεποίθηση και τον «οπτικό του χαρακτήρα» εκφράζοντας ελεύθερα τις ιδέες του.

- Να γνωρίσει την Ιστορία της Φωτογραφίας και την Ιστορία των άλλων τεχνών, τις κοινές αξίες και αρχές, τους αλληλεπηρεασμούς με απώτερο στόχο τη γνώση, την αισθητική καλλιέργεια και αποδοχή διαφορετικών κοινωνιών και πολιτισμών μέσω των εποχών. (χρονικά πλαίσια)

Γενικές αρχές σχεδιασμού Προγραμμάτων Φωτογραφίας

Οι αρχές του προγράμματος σπουδών φωτογραφίας είναι:

- Γνώση φωτογραφικής μηχανής και αξιοποίηση των καινούριων τεχνολογιών. Οι μαθητές ζουν σε μια σύγχρονη εποχή, ένα νέο κοινωνικό περιβάλλον με ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας όπου η φωτογραφία αποτελεί το συνδεδετικό κρίκο με οποιαδήποτε δραστηριότητά τους.
- Συνεχής εκπαίδευση στη χρήση της φωτογραφικής μηχανής και ενθάρρυνση του πειραματισμού για αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων της, αναλόγως θεματολογίας.
- Ανάπτυξη της εικαστικής, δημιουργικής γνώσης της φωτογραφίας.
- Διαθεματική προσέγγιση και σύνδεση της φωτογραφίας με άλλους κλάδους.
- Ανάπτυξη αυτογνωσίας, κριτικής σκέψης και πρωτοβουλίας.
- Συμμετοχή σε διαγωνισμούς, σχολικές δραστηριότητες και εκδόσεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις σε εκθέσεις, προβολές και δημιουργία οπτικοακουστικών ταινιών μικρού μήκους.
- Ιστορική γνώση της φωτογραφίας και άλλων μορφών τέχνης.
- Επαγγελματικός προσανατολισμός με σύνδεση της φωτογραφίας με άλλες τέχνες και επαγγέλματα.

Παιδαγωγικές αξίες του μαθήματος της Φωτογραφίας

Μέσω της φωτογραφίας προβλήθηκαν και προβάλλονται οι καινούριες ανακαλύψεις και εφευρέσεις. Ο κόσμος απέκτησε τις γνώσεις του για τους διαφορετικούς πολιτισμούς, τις επιστήμες, και έκτισε τις αντιλήψεις του για την κοινωνία και την ταυτότητά του, βάσει των φωτογραφικών εικόνων που εισχωρούν μέσω της διαφήμισης, του διαδικτύου, του κινηματογράφου και των μέσων μαζικής επικοινωνίας.

Μια κοινωνία που βασίζεται τη μετάδοση των θετικών έργων της μέσω εικόνων πετυχαίνει στην εκπαίδευση των νέων την αποφυγή των κακών προτύπων, των εικασιών, της προπαγάνδας και του οπτικού θορύβου.

Η φωτογραφία στη σύγχρονη κοινωνία είναι η αρχή για την κατανόηση, την ερμηνεία και την προβολή του ορατού κόσμου. Το internet, η τηλεόραση και τα έντυπα μέσα “μιλούν” κυρίως με την εικόνα άμεσα εντυπωσιάζοντας τον θεατή. Η γνώση της χρήσης της εικόνας και η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης δίνει τη δυνατότητα στο θεατή να κρατάει ή να απορρίπτει εικόνες και θέματα τα οποία δεν του αρέσουν, είτε αισθητικά είτε θεματολογικά.

Άλλωστε, σήμερα, εποχή της διεπιστημονικότητας και της “συνέργειας” των τεχνών, των επιστημών και των τεχνικών, ο καλός χρήστης της φωτογραφικής μηχανής μπορεί να συνδιαλέγεται με αποτελεσματικότητα με όλους τους κλάδους που συνθέτουν την κοινωνία.

ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΣΤΑΣΕΙΣ
<p>Να γνωρίσει και να αντιληφθεί τις διαφορετικές μορφές φωτογραφίας που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη εποχή</p>	<p>Να αναπτύξει την παρατηρητικότητα και την κριτική του σκέψη για τις εικόνες που βλέπει στον περιβάλλοντα χώρο</p> <p>(Να αναγνωρίζει την παραπληροφόρηση, την προπαγάνδα και τις εικασίες)</p>	<p>Να αντιληφθεί την δύναμη της εικόνας στην παραγωγή και μετάδοση μηνυμάτων</p>
<p>Να αποκτήσει βασικές γνώσεις λειτουργίας της φωτογραφικής μηχανής</p>	<p>Να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει οποιαδήποτε φωτογραφική μηχανή υπάρχει στο εμπόριο</p>	<p>Να μεταφέρει δημιουργώντας μέσω της φωτογραφίας μηνύματα, συναισθήματα και εμπειρίες.</p>
<p>Να γνωρίσει την Ιστορία της Φωτογραφίας και την Ιστορία των άλλων τεχνών, τις κοινές αξίες, αρχές και επιδράσεις</p>	<p>Να αναπτύξει την αισθητική του αντίληψη</p>	<p>Να ευαισθητοποιηθεί γνωρίζοντας διαφορετικούς πολιτισμούς καθώς και τις κοινωνικές αλλαγές μέσω των εποχών καλλιεργώντας την ειρηνική συνύπαρξη, την αλληλοκατανόηση και την αλληλεγγύη</p>
<p>Να δημιουργήσει φωτογραφίες χρησιμοποιώντας εμπειρίες, συμβολισμό, έρευνα και φαντασία</p>	<p>Να πειραματιστεί με ποικιλία φωτογραφικών θεμάτων και διαφορετικές τεχνικές λήψεως</p> <p>Να συμμετέχει σε διαγωνισμούς και εκθέσεις</p>	<p>Να αναπτύξει την αυτογνωσία, την ταυτότητα, την αυτοπεποίθηση και τον «οπτικό του χαρακτήρα» εκφράζοντας ελεύθερα τις ιδέες του</p>
<p>Να προσεγγίζει και να συνδέει διαθεματικά τις γνώσεις του</p>	<p>Να αναπτύξει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - πρωτοβουλία μέσω της εμπλοκής του σε διαθεματικά project, - τις δεξιότητες του χρησιμοποιώντας καινούργιες τεχνολογίες 	<p>Να εκτιμήσει την αξία της ομαδικότητας και της συμμετοχής τους σε εικαστικές δράσεις</p>

ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΣΤΑΣΕΙΣ
Να φωτογραφίζει πειραματιζόμενος με τεχνητό και φυσικό φωτισμό.	Να αναπτύξει τις δεξιότητές του και τα αντανακλαστικά του, χρησιμοποιώντας τις τεχνικές γνώσεις του αναλόγως θεματολογίας.	Να ενθαρρυνθεί πειραματισμού για αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων, αναλόγως θεματολογίας

Επίπεδα

Επίπεδα	Ενδεικτικά ηλικιακά όρια	Τάξεις
Επίπεδο 1	12-15 ετών	A' – B' – Γ' Γυμνασίου
Επίπεδο 2	16-18 ετών	B' – Γ' Λυκείου
Επίπεδο 3	17-18 ετών	Γ' Λυκείου

Υλικοτεχνική υποδομή

Περιγραφή εργαστηρίου

- Περιορισμένος αριθμός μαθητών
- Ράφια, ντουλάπια, πινακίδες και αποθηκευτικός χώρος για τη φύλαξη έργων, υλικών και φωτογραφικού εξοπλισμού
- Μεγάλα τραπέζια για ατομική και ομαδική εργασία

Φωτογραφικός Εξοπλισμός

- Ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές μονοοπτικές ρεφλέξ
- Φακοί
- Ψηφιακές μηχανές compact
- Βιντεοκάμερα
- Τεχνικός φωτισμός (Studio Flash)

Σύγχρονη Τεχνολογία

- Βίντεο - προβολέας (Projector)
- Οθόνη προβολής
- Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
- Εκτυπωτής ηλεκτρονικού υπολογιστή (Printer)
- Σαρωτής φωτογραφιών (Scanner)
- DVD reader/writer
- Card reader

Λογισμικά προγράμματα

- Επεξεργασίας εικόνας (Photoshop)
- ACDSee
- Vegas
- Nero

Εκπαιδευτικά και επιστημονικά βιβλία με βάση τη φωτογραφική τέχνη

Φωτογραφική Παιδεία στο Γυμνάσιο

1. Εισαγωγή στη φωτογραφική τέχνη

- Ιδιότητες του φωτός
- Ανακάλυψη της φωτογραφίας

2. Η σημασία της εικόνας στη σύγχρονη εποχή

- Επιδράσεις
- Συμβολισμοί
- Χρήση

3. Μ.Μ.Ε. και Internet

- Κριτική
- Έρευνα
- Σχόλια
- Διαφήμιση και η σημασία της

4. Κατασκευές

- Πειραματική φωτογραφική μηχανή
- Φωτογραφική μηχανή pinhole
- Καλειδοσκόπιο

5. Εξοικείωση με τη φωτογραφική μηχανή και τα τεχνικά χαρακτηριστικά

- σύμβολα στη φωτογραφική μηχανή
- Κάρτες μνήμης
- Φακός
- Φλας

6. Ηλεκτρονική φωτογραφία

- Εξοικείωση με τον εξοπλισμό και τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή
- Αρχαιοθέτηση και διαχείριση φωτογραφικού υλικού
- Επεξεργασία εικόνας
 - Φως
 - Αντίθεση
 - Παραμόρφωση εικόνας (παιχνίδι)

7. Αναλογική και ηλεκτρονική σύνθεση εικόνας

- Φωτογραφικό κολάζ
- Φωτογραφικές τεχνολογίες
 - Απομόνωση μέρους της εικόνας για τη δημιουργία νέας

8. Παιχνίδι – Άσκηση με το φως

- Σκιές
- Χρωματικός κύκλος

9. Φωτογραφικός εξοπλισμός

- Προστασία και συντήρηση του εξοπλισμού μας
- Έρευνα αγοράς

10. Φώτο - ιστορία

- Δημιουργία ιστορίας με φωτογραφίες
 - Κοινωνικές εκδηλώσεις (Γενέθλια, περιβάλλον)
 - Πολιτιστικές εκδηλώσεις (Εκθέσεις, πολιτισμός)
 - Σχολικές εκδηλώσεις
 - Πολιτισμικά δρώμενα

Τρόποι διεξαγωγής του μαθήματος (μεθοδολογία)

1. Προβολές

- Ιστορική αναδρομή
- Εξέλιξη της φωτογραφίας
- Ντοκιμαντέρ

2. Εκπαιδευτικές εκδρομές και επισκέψεις

- Ιστορικοί και αρχαιολογικοί χώροι
- Μνημεία
- Εκθεσιακοί χώροι

Διδακτέα Ύλη Β΄ Λυκείου

1.Εισαγωγή στην επιστήμη της φωτογραφίας

- Ιστορία της φωτογραφίας
- Ιδιότητες του φωτός
- Συνδυασμός της τέχνης, φυσικής, χημείας και της πληροφορικής επιστήμης

2. Ιστορία της φωτογραφίας και η εξέλιξη της

- Πρωτοπόροι φωτογράφοι και το έργο τους
- Διαδρομή και κατάληξη της φωτογραφίας στην σημερινή της μορφή
- Κατασκευή pinhole camera

3. Εφαρμογές της φωτογραφίας στην σύγχρονη κοινωνία

- Διαφημιστική φωτογραφία και η δύναμη της διαφήμισης
- Καλλιτεχνική φωτογραφία
- Φώτο- ειδησιογραφία
- Φωτογραφία μόδας
- Επιστημονική φωτογραφία
- Αρχιτεκτονική φωτογραφία
- Υποβρύχια φωτογραφία
- Αρχαιολογική – τουριστική φωτογραφία

4. Γνώση της φωτογραφικής μηχανής

- Κατηγορίες φωτογραφικών μηχανών
- Μέρη φωτογραφικής μηχανής
- Φωτογραφικός φακός
- Λειτουργία
- Σύμβολα φωτογραφικά
- Κατασκευή πειραματικής φωτογραφικής μηχανής

5. Φωτογραφικές τεχνικές

- Βάθος πεδίου και η σημασία του
- Απεικόνιση κίνησης και δυναμικής
- Φωτομέτρηση

6. Κανόνες στη σύνθεση της φωτογραφίας

- Χρυσή τομή
- Άξονες και δυναμική στη σύνθεση
- Μελέτη του χρώματος και η σημασία του στην τέχνη
- Πρώτο πλάνο και δεύτερο πλάνο
- Όγκος
- Φόρμες- σχήματα
- Δημιουργία κολλάζ

7. Ηλεκτρονική φωτογραφία

- Επεξεργασία εικόνας
- Σάρωση εικόνας
- Γνωριμία με προγράμματα επεξεργασίας

8. Ασπρόμαυρη φωτογραφία

- Ασπρόμαυρο φιλμ
- Σκοτεινός θάλαμος και εξοπλισμός
- Εκτύπωση ασπρόμαυρου φιλμ

9. Κριτική και τεχνική ανάλυση της εικόνας

- Τρόποι παρουσίασης της φωτογραφίας
- Προετοιμασία πορτφόλιο
- Μεγάλοι φωτογράφοι και το έργο τους

Διδακτέα Ύλη Γ΄ Λυκείου

1. Οπτική επικοινωνία και γλώσσα της φωτογραφίας

- Μεταφορά μηνυμάτων μέσα από τη φωτογραφία
- Κατανόηση των στοιχείων και έκφραση μέσα από αυτή

2. Σημειολογία και ψυχολογία της οπτικής αντίληψης

- Εξάσκηση στην ανάλυση των στοιχείων της εικόνας
- Πως εκλαμβάνουν τα οπτικά ερεθίσματα
- Κίτρινος τύπος

3. Εικαστικές εφαρμογές και προεκτάσεις της φωτογραφίας

- Τέχνη
- Μουσική
- Σύγχρονη κοινωνία
- Χορός

4. Φωτογραφική συνοχή και εικαστική συνέχεια

- Προετοιμασία και επιλογή φωτογραφιών για διαγωνισμούς και εκθέσεις
- Δημιουργία Portfolio

5. Διαφημιστική φωτογραφία

- Ανάδειξη προϊόντος
- Δημιουργία διαφημιστικής εικόνας

6. Χειρισμός τεχνικού και φυσικού φωτισμού

- Είδη φωτισμού – φωτιστικές πηγές
- Διαμόρφωση φωτισμού
- Φως και συναίσθημα
- Φίλτρα

7. Ηλεκτρονική φωτογραφία

- Επεξεργασία εικόνας
- Εξοικείωση και χειρισμός προγραμμάτων επεξεργασίας εικόνας

8. Διαπρόγραμμα (audio visual presentation)

- Συνοχή εικόνας
- Συνδυασμός συναισθήματος εικόνας και ήχου
- Οπτικοακουστική παραγωγή

9. Κοινωνιολογία και φωτογραφία

- Το φωτογραφικό νόημα
- Κοινωνικοί θεσμοί
 - Ιστορική τεκμηρίωση
 - Εθνική μνήμη

10. Φωτογραφία και χώρος

- Αρχιτεκτονική – Αρχαιολογική φωτογραφία
 - Παρουσίαση και ανάδειξη χώρου
- Φύση – τοπίο
- Φωτογραφία δρόμου – Αστικό τοπίο

11. Επιστημονική φωτογραφία

- Τρισδιάστατη εικόνα
- Υπεριώδης φωτογραφία
- Υπέρυθρη φωτογραφία

Συντακτική ομάδα:

Σύνδεσμος καθηγητών φωτογραφίας

Μιλτιάδης Χρίστος

Λοϊζίδης Παύλος

Ζεβλάρης Χάρης

Παΐσιου Έλενα Φραγκουλίδου

Ξενοφώντος Ανδρονίκη

Φίλιπς Φίλιππος

Μαγίδη Αγγελίνα

Γιαννακά Σωτηρία

Κωνσταντίνου Νικόλας

